

LLKA

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS
KOOPERATĪVU ASOCIĀCIJA

**LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS
KOOPERATĪVU ASOCIĀCIJA**

Kas ir kooperācija?

"Kooperācija ir nabadzības meita un pārticības māte" /Šarls Žids/

Kooperatīvs ir uzņēmējdarbības forma, kas ir ideāli piemērota tam, lai cilvēki varētu sadarboties savu ekonomisko mērķu sasniegšanai. To raksturo sekojoši principi:

Brīvprātība un atvērtība. Kooperatīvi ir atvērtas organizācijas, kurās ikviens, atbilstoši statūtiem, var kļūt par biedru, var brīvi iestāties un izstāties.

Demokrātiska, biedru īstenota kontrole. Kooperatīva darbību ar vēlētu pārvaldes institūciju palīdzību kontrolē tā biedri.

Biedru ekonomiskā līdzdalība. Ikviens biedrs piedalās kooperatīva darbībā ar savu ekonomisko līdzdalību – paju kapitālu.

Autonomija un neatkarība. Kooperatīvi ir autonomas un neatkarīgas organizācijas, kuras pašas, atbilstoši savu biedru un pārvaldes institūciju lēmumiem, nosaka savu darbību un ar to saistītos jautājumus.

Izglītība un informācija. Kooperatīvu darbības efektivitāte ir atkarīga no to biedru darbības efektivitātes, bet tā savukārt ir atkarīga no biedru zināšanām, kompetences un izglītības. Jo zinošāki būs biedri, jo produktīvāka būs kooperatīva darbība, tāpēc liela uzmanība tiek pievērsta biedru apmācībai.

Lauksaimniecības un mežsaimniecības kooperācija Latvijā.

Atjaunotajā Latvijā lauksaimniecības kooperatīvi aktīvi sāka veidoties ap gadsimtu miju, kad izveidojās sadarbība ar vairāku Rietumeiropas valstu lauksaimniecības organizācijām un pamazām veidojās izpratne par lauksaimnieku kooperāciju un tās nepieciešamību.

Mežsaimniecības kooperācijas attīstība Latvijā ir tikai aizsākumos, mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību darbības laiks – pāris gadu.

Meža īpašnieku aptaujas liecina – katra otrā privātā meža īpašnieka meža platība nepārsniedz 5 hektārus. Vismaz ceturtdaļa no mazo mežu platību īpašniekiem dzīvo pilsētās, tālu prom no sava īpašuma. Lai arī privāto meža īpašnieku rokās ir aptuveni puse no Latvijas mežiem, pat lielākie no tiem ir nenozīmīgi tirgus dalībnieki. Lai privātie meža īpašnieki spētu tirgus situāciju ietekmēt savās interesēs, efektīvākais veids, kā to panākt, ir kopā ar citiem meža īpašniekiem veidot kopīgu uzņēmumu. Kooperatīvs

ir struktūra, kas šādai kopdarbībai ir ideāli piemērota. Kooperatīvos parasti iesaistās tie, kuru meža īpašums ir pietiekami liels, lai viņu dzīvē tam būtu ekonomiska nozīme, jo kooperēšanās mērķis ir palielināt meža īpašnieku ekonomiskos ieguvumus no viņu īpašuma ar kopdarbības palīdzību.

Somija, Zviedrija un Norvēģija ir tās valstis, kurās meža īpašnieku kooperācija ir sasniegusi vislabākos rezultātus. Salīdzinājumā ar Somiju un Norvēģiju, privāto mežu īpašumu vidējā platība Latvijā ir attiecīgi trīs un četras reizes mazāka - aptuveni 7,5 ha. Gadā no šāda īpašuma teorētiski ir iespējams iegūt pārāk maza apjoma koksni, lai meža īpašnieks patstāvīgi spētu to pārdot par labāko cenu. Šajā gadījumā var runāt par vienu no meža īpašnieku kooperācijas izaicinājumiem Latvijā – koncentrēt mazos koksnes apjomus, veidojot vienu koksnes plūsmu no daudziem atsevišķiem koksnes audzētājiem. Jo mobilizētās koksnes apjomi būs lielāki, jo kooperatīva darbība efektīvāka. Tas savukārt nozīmē, ka neatkarīgi no tā, vai kooperācija iesaistīsies lielu vai mazu meža platību īpašnieki, kooperatīva darbības laukumam, aptverot konkrētu reģionu, ir jābūt pietiekami lielam.

Kas ir Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija un ko tā dara?

Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija (LLKA) ir dibināta 2002. gadā. LLKA ir biedrība, kas apvieno LR Uzņēmumu reģistrā reģistrētās lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības (LPKS), kuras sniedz pakalpojumus to biedriem – lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, bet pašas nenodarbojas ar lauksaimniecības produktu ražošanu un darbojas saskaņā ar Kooperatīvo sabiedrību likumu. 2012. gadā kooperācijas kustība aizsākās arī mežsaimniecības nozarē, tāpēc LLKA biedru sarakstu ir papildinājušas arī mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības (MPKS). Saskaņā ar Kooperatīvo sabiedrību likumu MPKS ir meža īpašnieku kooperatīvā sabiedrība, kura sniedz mežsaimniecības un mežsaimnieciskās produkcijas realizācijas pakalpojumus, bet nenodarbojas ar mežsaimnieciskās produkcijas ražošanu. Pašreiz LLKA apvieno 51 LPKS un MPKS.

Ko dara LLKA un kādas ir tās biedru priekšrocības?

- Biedru interešu pārstāvēšana un lobēšana valsts institūcijās
- Kooperācijas idejas popularizēšana lauksaimnieku un mežsaimnieku sabiedrībā
- Pārējās sabiedrības informēšana par kooperācijas attīstību
- Konsultāciju sniegšana saviem biedriem
- Savu biedru apmācību organizēšana
- Pieredzes apmaiņas braucienu organizēšana
- Informatīvu un izglītojošu pasākumu par aktualitātēm lauksaimniecībā, lauku attīstībā un mežsaimniecībā organizēšana

- Sadarbība un priekšlikumu sniegšana valsts un pašvaldību institūcijām, politiskām partijām un citām institūcijām un privātpersonām. LLKA ir viens no galvenajiem Zemkopības ministrijas sadarbības partneriem lauksaimnieku kooperācijas jautājumu risināšanā.
- LLKA ir aktīvs Eiropas lauksaimnieku kooperatīvu organizācijas COGECA biedrs

Kooperācijas priekšrocības mežsaimniekiem

Meža īpašnieku kooperatīvi pasaulē mēdz būt gan ļoti lieli - tādi, kuriem pieder gan kokzāģētavas un šķeldas glabātuves, gan finiera, celulozes un papīra fabrikas, gan arī pavisam mazi, kas koncentrējas tikai un vienīgi uz koksnes tirdzniecību. Lielākā daļa meža īpašnieku kooperatīvu parasti nodarbojas ar meža īpašumu apsaimniekošanu, meža apsaimniekošanas plānošanu, mežizstrādes un koksnes transportēšanas organizēšanu, koksnes pārdošanu, mežaudžu atjaunošanas un kopšanas organizēšanu, un dažādu materiālu un pakalpojumu iepirkšanu biedru vajadzībām. Papildus tam kooperatīvi parasti nodarbojas arī ar uzkrāto finanšu resursu investēšanu koksnes pārstrādē un citos darbības virzienos.

Meža īpašnieku kooperatīvi ir labākā līdz šim izdomātā uzņēmējdarbības forma nelielo meža īpašnieku ekonomisko resursu efektīvai apvienošanai pašu meža īpašnieku interesēs. Tajos:

- Katrs biedrs pats izvēlas, cik daudz viņš vēlas savā mežā darīt pats un cik daudz uzticēt darīt kooperatīvam.
- Ikvienam biedram iegūst konkrētu kontaktpersonu - speciālistu, kas palīdzēs risināt jebkurus ar meža apsaimniekošanu un koksnes pārdošanu saistītus jautājumus.
- Kooperatīvs palīdz izlīdzināt tirgū apaļkoksnes plūsmu, atvieglo koksnes nodrošinājuma plānošanu pārstrādātājiem, palīdz tiem saņemt tieši tādus sortimentus, kādi viņiem ir nepieciešami.
- Ļauj attīstīt abpusēji izdevīgu, prognozējamu ilgtermiņa sadarbību ar pārstrādātājiem, mežizstrādātājiem un transporta uzņēmumiem.
- Nodrošina meža īpašniekam augstāku cenu par realizēto kokmateriālu.
- Meža īpašnieku interesēs izslēdz no koksnes tirgus starpniekus.
- Ļauj optimizēt mežizstrādes, meža apsaimniekošanas un koksnes loģistikas izmaksas, nodrošinot augstu darbu kvalitāti.
- Palīdz nodrošināt biedriem godīgus koksnes uzmērīšanas un brākēšanas nosacījumus.

- Dod iespēju biedru interesēs nodarbināt profesionāļus un izmantot modernās informācijas u.c. tehnoloģijas.
- Ļauj biedriem ilgtermiņā palielināt ieņēmumus no saimnieciskās darbības.
- Palīdz privātajos mežos popularizēt ilgtspējīgas mežsaimniecības principus.
- Veicina mežu sertifikāciju un līdz ar to videi un ainavām draudzīgāku mežu apsaimniekošanu.
- Motivē Latvijas meža īpašniekus nepārdot savus meža īpašumus.

MPKS Latvija

mežsaimnieks

Mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība

Kooperatīvā sabiedrība “Mežsaimnieks” ir pilnu meža apsaimniekošanas ciklu nodrošinošs uzņēmums, kas dibināts 2012.gadā un pieder pašiem meža īpašniekiem. MPKS “Mežsaimnieks” darbojas Kurzemē un Zemgalē. Kooperatīvs organizē praktiski visu meža īpašniekiem nepieciešamo – mežu apsekošanu, taksāciju, augsnes gatavošanu, stādu iegādi, stādīšanu, stādu aizsardzību, stādījumu atēnošanu, mežaudzes sastāva kopšanu, krājas kopšanu, cirsnu skīču gatavošanu, izaudzēto koku ražas novākšanu, pievešanu un transportu, apaļkoksnes un zaru pārdošanu. Kopīgi pārdodot izaudzēto koksni, MPKS “Mežsaimnieks” pircējiem ir kļuvis par regulāru piegādātāju un saņem labāko cenu.

www.mezsaimnieks.lv

Grigorijs Rozentāls,

MPKS “Mežsaimnieks” izpilddirektors

Iesaistīšanās meža īpašnieku kooperatīvā ļauj arī mazam un vidējam meža īpašniekam piedalīties koksnes un mežsaimniecisko pakalpojumu tirgū uz tiem pašiem nosacījumiem (kokmateriālu cena, darbu izpildes kvalitāte, uzmērīšana, operatīvāte, maksāšanas nosacījumi, visas krautuves izvešana), kas šodien ir pieejami vidējiem, perspektīviem meža nozares uzņēmumiem. Bezmaksas profesionāla konsultācija, informācija un padoms, iesaistoties kooperācijā, vienmēr būs tikai telefona zvana vai e-pasta attālumā. Pleca sajūta, atbalsts un labi apsaimniekots mežs, manuprāt, ir galvenie kooperācijas ieguvumi mūsu kooperatīva biedriem.

L.V.Mežs

MPKS “L.V.Mežs” dibināta 2013.gadā un šobrīd kooperatīva biedri – meža īpašnieki, kuriem kooperatīvs palīdz apsaimniekot meža īpašumus, ir visā Latvijā. Kooperatīvs

nodrošina visus meža īpašuma apsaimniekošanas darbus – meža izstrādi, atjaunošanu, kopšanu, meža produkcijas, kokmateriālu realizāciju, meža infrastruktūras (ceļu, meliorācijas, u.c.) sakārtošanu, Eiropas Savienības finansējuma piesaisti meža īpašumu apsaimniekošanai. Lēmumi par veicamajiem darbiem vienmēr tiek pieņemti kopā ar meža īpašnieku. Tāpat kooperatīvs palīdz organizēt īpašniekam piederošo lauksaimniecības zemju un mežību platību apsaimniekošanu, atrodot nomnieku, slēdzot un uzraugot nomas līgumu realizāciju, kā arī tiek sniegtas individuālas konsultācijas un organizēti apmācību semināri.

www.lvmezs.lv

Modris Kalvāns,

MPKS “L.V.Mežs” valdes priekšsēdētājs

Mēs apvienojam meža īpašniekus – ar mazu, vidēju, lielu meža platību, kuri vēlas savus meža īpašumus apsaimniekot ilgtermiņā un nodrošināt ienākumus gan sev, gan arī nākamajām paaudzēm. Mūsu biedru ieguvumi no kopējās saimniekošanas ir kvalitatīvi sniegti plānoti un uzraudzīti meža apsaimniekošanas pakalpojumi katrā meža īpašumā un iespēja gūt lielākus ienākumus. Iesaistīšanās kooperatīva darbībā rada kopības sajūtu, jo vienmēr blakus ir zinoši speciālisti, kuri sniegs atbildes uz Jūs interesējošiem jautājumiem par meža īpašuma apsaimniekošanu, kā arī citi kooperatīva biedri, lai kopā veicinātu kooperatīva attīstību.

Kontakti

Republikas laukums 2, 908. kab.

Rīga, LV-1010, Latvija

Telefons: +371 67027546

E-pasts: birojs@llka.lv

www.llka.lv

Seko mums Facebook un Twitter @BiedribaLLKA

